

Marzo 2009

Boletín nº 4

NOVAS:

Concellos adscritos a
Plataforma de
Contratación de Galicia

DE INTERESE:

Empresas con
prohibición de
contratar..... 3

Informe 29/2008, da
XCCA -ARAGÓN sobre
integración da
solvencia do licitador
con medios
externos.....4

OUTROS DESTACADOS:

Informes doutros
órganos consultivos...2

NOVAS DA XCCA-GALICIA

Constituídas as Comisións Non Permanentes encargadas do análise e proposta de inclusión de cláusulas medioambientais, sociais, de comercio xusto e de protección de datos nos pregos de contratación.

O Pleno da XCCA da Comunidade Autónoma acordou, en sesión celebrada o 30 de xaneiro deste ano, crear sendas Comisións non Permanentes co fin de analizar e propoñer a incorporación de criterios sociais, ambientais, de comercio xusto e protección de datos nos pregos de cláusulas que rexen a contratación das administracións galegas e do seu sector público.

O pasado 3 de marzo quedaron

formalmente constituídas as catro Comisións que teñen por diante a misión de elaborar un documento onde se incorporen as directrices establecidas na Lei 30/2007, de 30 de outubro, de Contratos do Sector Público, en orde a determinación de especificacións técnicas, criterios de valoración das ofertas, de selección de contratistas, criterios de adjudicación do contrato ou cláusulas de execución nos que se poñan en valor as materias obxecto de análise.

Así mesmo se integrarán as obrigas e previsións recollidas na lexislación autonómica, como por exemplo a preferencia na adjudicación dos contratos daquelas empresas que teñan implantado un plan de igualdade (prevista na Lei 2/2007 do Traballo en Igualdade das mulleres de Galicia) ou a obriga de desglosar nos pregos a parte do orzamento que haberá de destinarse a correcta xestión dos residuos xerados (Lei 10/2008, de residuos de Galicia), entre outras.

Aprobado o Regulamento de Réxime Interno da XCCA-Galicia

Na sesión do pasado 30 de xaneiro aprobouse definitivamente o Regulamento

de Réxime interno do órgano. Pódese atopar na web da Xunta Consultiva de Contratación, no

apartado "Organización, composición e funcións". [Web XCCA-Galicia](http://www.contratosdegalicia.es)

ORGANOS DE CONTRATACIÓN ADSCRITOS A PLATAFORMA DE CONTRATACIÓN DE GALICIA

A data de 1 de marzo de 2008 xa constan na "Plataforma de Contratación de Galicia " (<http://www.contratosdegalicia.es>) 97 órganos de contratación, 48 deles correspondentes a altas de concellos galegos efectuadas nos últimos meses.

A Plataforma responde á esixencia, recollida no artigo 309 da LCSP, de poñer a disposición de todos os órganos de contratación do sector público dunha ferramenta que permita dar publicidade a través de Internet ás convocatorias de licitacións, os seus resultados e a canta información consideren relevante relativa aos contratos que celebren.

Dende ela pódese accederse á consulta de anuncios de información previa, das licitacións en curso, pregos, datas de apertura, publicacións noutros medios, adjudicacións provisionais e definitivas, ou dos puntos de contacto e medios de comunicarse co órgano de contratación.

CONCELLOS ADSCRITOS A PLATAFORMA DE CONTRATACIÓN DE GALICIA

(Ven de páxina 1)

A CORUÑA	LUGO	OURENSE	PONTEVEDRA
Arteixo	Baralla	A Merca	A Lama
Betanzos	Becerreá	A Bola	Moaña
Cerceda	Bóveda	Castro Caldelas	Mondariz Balneario
Cesures	Castroverde	Padrenda	Pazos de Borbén
Fene	Friol	Ribadavia	Rodeiro
Miño	Lugo		Tomiño
As Pontes	Paradela		O Grove
Santiago de Compostela	Sarria		Arbo
Vedra	Viveiro		Pontecesures
Vilasantar	Xove		Vilagarcía de Arousa
Boimorto	O Corgo		Porriño
Brión	O Saviñao		
Melide	A Fonsagrada		
Pontedeume	Baleira		
Sobrado	Castroverde		
	Cervo		
	Guntín		

ULTIMOS INFORMES EN MATERIA DE CONTRATACION DE ORGANOS CONSULTIVOS AUTONOMICOS (febreiro a marzo de 2009)

ARAGÓN:

Informe 1/2009, de 11 de marzo:
"Pregos Tipo de Cláusulas
Administrativas Particulares aplicables
aos contratos privados de patrocinio
en eventos deportivos".
[Informe 1/2009 Aragón](#)

Informe 2/2009, de 11 de marzo:
Consideracións en relación cos
criterios de adxudicación do Real
Decreto Lei 9/2008 de 28 de
novembro, polo que se crean un
Fondo Estatal de Inversión Local e un
Fondo Especial do Estado para a
Dinamización da Economía e o
Emprego y se aproban créditos
extraordinarios para atender a súa
financiación.
[Informe 2/2009 Aragón](#)

BALEARES (en catalán)

Informe 9/08, de 31 de marzo de

2009: Prohibicións de contratar.
Extensión da prohibición do artigo 49.1 f
da LCSP as persoas xurídicas. Especial
referencia aos Consellos insulares.

[Informe 9/08 IB](#)

Informe 12/08, de 17 de marzo de 2009
Contrato de concesión de obras públicas.
Obras complementarias. Capacidade e
solvencia da sociedade concesionaria.

[Informe 12/2008 IB](#)

ANDALUCIA

Recomendación 1/2009, do 6 de
febreiro, sobre os pregos de cláusulas
administrativas particulares que os
Concellos e Deputacións poderán utilizar
para a contratación das obras
financiadas mediante o Programa de
Transición ao Emprego da Junta de
Andalucía (PROTEJA) aprobado polo
Decreto-lei 2/2008, do 9 de decembro.

[Recomendación 1/2009](#)

**PERIODO DE
EMISIÓN DOS
INFORMES:
FEBREIRO 2009-
MARZO 2009**

INFORMES DE ORGANOS CONSULTIVOS AUTONÓMICOS (Cont.)

Informe 1/2009, de 6 de febreiro, sobre a existencia de clasificación nos contratos de obras establecida na disposición adicional sexta do Real Decreto-lei 9/2008, do 28 de novembro.

[Informe 1/2009](#)

MADRID

Acordo 1/2009, de 6 de marzo, polo que se da conta á comisión permanente da suspensión temporal da inscrición no rexistro de licitadores da empresa PROMODICO, S.L.U., por estar incurso en prohibición de contratar.

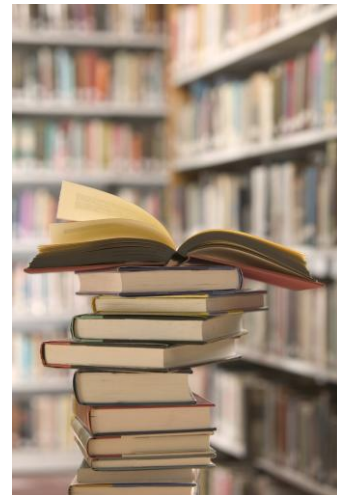
[Acordo 1/2009 Madrid](#)

Acordo 2/2009, de 6 de marzo, polo que se da conta á comisión permanente da suspensión temporal da inscrición no rexistro de licitadores da empresa PROFESSIONAL INTERSERVICES, S.A., por estar incurso en prohibición de contratar.

[Acordo 2/2009 Madrid](#)

Acordo 3/2009, de 6 de marzo de 2009, polo que se informa favorablemente o modelo de prego de cláusulas administrativas particulares de acordo marco para subministro.

[Acordo 3/2009](#)

DE INTERESE...

Segundo o artigo 49.1 b) da lei 30/2007, de Contratos do Sector Público, non poderán contratar co sector público as persoas que, entre outros supostos, houbesen solicitado a declaración de concurso, teñan sido declaradas insolventes en calquera procedemento ou estean declaradas en concurso. As anteriores prohibicións apreciaranse directamente polo órgano de contratación (art. 50 LCSP), e subsistirán mentres concorran as circunstancias que en cada caso as determinan.

Relación de anuncios sobre empresas en concurso publicados no BOE polos xulgados galegos nos meses de febreiro e marzo:

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/03/pdfs/BOE-B-2009-2565.pdf>

"PROLANZA" ("PROMOCIONES LA LANZADA SOCIEDAD LIMITADA")

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/05/pdfs/BOE-B-2009-2916.pdf>

"HEROYA SOCIEDAD ANÓNIMA"

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/06/pdfs/BOE-B-2009-3088.pdf>

LOITAMAR SOCIEDAD COOPERATIVA GALEGA

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/09/pdfs/BOE-B-2009-3350.pdf>

ALULAC 2005, S.L.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/10/pdfs/BOE-B-2009-3538.pdf>

OBRAS QUINGAR, S.L.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/10/pdfs/BOE-B-2009-3584.pdf>

NORMA COMUNICACIÓN Y MARKETING, S.L.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/11/pdfs/BOE-B-2009-3739.pdf>

MOBLES CORDEIRO, S. A.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/11/pdfs/BOE-B-2009-3753.pdf>

TRANSPORTES VALCARCEL, S.A.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/13/pdfs/BOE-B-2009-4094.pdf>

"CLIMALIA GALICIA, SOCIEDAD LIMITADA"

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/13/pdfs/BOE-B-2009-4095.pdf>

"MARMOLERÍA CERQUEIRO SOCIEDAD LIMITADA"

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/13/pdfs/BOE-B-2009-4128.pdf>

"CELCAMAR, SOCIEDAD ANÓNIMA"

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/16/pdfs/BOE-B-2009-4313.pdf>

TIANJINHUYUAN EUROPEAN COMPANY SOCIEDAD LIMITADA

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/16/pdfs/BOE-B-2009-4353.pdf>

VIGOFIN, SL CIF B-36.943.066

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/16/pdfs/BOE-B-2009-4354.pdf>

SUPPORT COPYFAX INTERNACIONAL, S.L.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/16/pdfs/BOE-B-2009-4355.pdf>

MARPENOVA PROMOCIONES INMOBILIARIAS, L.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/18/pdfs/BOE-B-2009-4630.pdf>

CALEFACCIONES GALLEGAS, S.L.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/20/pdfs/BOE-B-2009-5002.pdf>

TUR-PEPETE, SOCIEDAD LIMITADA

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/23/pdfs/BOE-B-2009-5314.pdf>

GRUPO SIMPACK S.L.U.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/23/pdfs/BOE-B-2009-5315.pdf>

GALSAC S.L.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/23/pdfs/BOE-B-2009-5316.pdf>

ESTRUCTURAS BELUSO SOCIEDAD LIMITADA

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/23/pdfs/BOE-B-2009-5317.pdf>

SERVIMGAL, SOCIEDAD LIMITADA

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/24/pdfs/BOE-B-2009-5486.pdf>

CONTRATAS Y SUBCONTRATAS GALAICAS, S.L.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/25/pdfs/BOE-B-2009-5635.pdf>

PRISMA MANAGEMENT & CONSULTING GROUP, SOCIEDAD ANÓNIMA

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/26/pdfs/BOE-B-2009-5823.pdf>

DUFRALIT, S.L.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/26/pdfs/BOE-B-2009-5845.pdf>

ONTE, S.A.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/26/pdfs/BOE-B-2009-5851.pdf>

CONSTRUCCIONES Y DECORACIONES ABALLE, S.L.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/26/pdfs/BOE-B-2009-5852.pdf>

GRISVILA, S.L.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/27/pdfs/BOE-B-2009-5997.pdf>

FREIXOAL, SOCIEDAD LIMITADA UNIPERSONAL

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/02/27/pdfs/BOE-B-2009-5998.pdf>

TEJERINA YROMERO OBRAS Y PROYECTOS, SOCIEDAD LIMITADA

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/02/pdfs/BOE-B-2009-6204.pdf>

CONTINUO PRINT, S.A.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/04/pdfs/BOE-B-2009-6539.pdf>

ANART DESIGN, SOCIEDAD ANÓNIMA

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/06/pdfs/BOE-B-2009-6859.pdf>

"GRANITOS OS RAPACES, SOCIEDAD LIMITADA"

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/09/pdfs/BOE-B-2009-7080.pdf>

REY & CASAL, SOCIEDAD LIMITADA

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/09/pdfs/BOE-B-2009-7081.pdf>

ACUIND SOCIEDAD LIMITADA

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/10/pdfs/BOE-B-2009-7244.pdf>

LUVESA S.L.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/10/pdfs/BOE-B-2009-7256.pdf>

A PARDA SAN MAURO, SOCIEDAD LIMITADA

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/11/pdfs/BOE-B-2009-7401.pdf>

"ANKAR PONTEVEDRA, SOCIEDAD LIMITADA"

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/12/pdfs/BOE-B-2009-7579.pdf>

TRASDEGA NOROESTE, SOCIEDAD LIMITADA

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/13/pdfs/BOE-B-2009-7720.pdf>

CORINSUA PROMOCIONES, S.L.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/13/pdfs/BOE-B-2009-7738.pdf>

MEGALMAR GALICIA, SOCIEDAD LIMITADA

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/13/pdfs/BOE-B-2009-7739.pdf>

MARÍA BERDIALES PROMOCIONES, SOCIEDAD LIMITADA

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/13/pdfs/BOE-B-2009-7740.pdf>

VIVIENDAS UNIFAMILIARES Y CONSTRUCCIONES, SOCIEDAD ANÓNIMA

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/16/pdfs/BOE-B-2009-7996.pdf>

GALIGYPS LOGÍSTICA Y DISTRIBUCIÓN S.L.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/16/pdfs/BOE-B-2009-7997.pdf>

LUGAR DE FONTAÑAS S.L.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/17/pdfs/BOE-B-2009-8170.pdf>

REFORMAS Y CONSTRUCCIONES FONCAR S.L.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/18/pdfs/BOE-B-2009-8362.pdf>

PUERTAS TEJADA S.L.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/18/pdfs/BOE-B-2009-8364.pdf>

OBRAS Y SERVICIOS NOYA RODRÍGUEZ S.L.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/23/pdfs/BOE-B-2009-8816.pdf>

LUIWAN'S INTERNACIONAL S.L.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/23/pdfs/BOE-B-2009-8817.pdf>

CARPINTERÍA VAL MIÑOR S.L.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/23/pdfs/BOE-B-2009-8818.pdf>

CENTRO DE ACTIVIDADES CLAVE S.L.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/23/pdfs/BOE-B-2009-8819.pdf>

SOLUCIONES PERSONALES CLAVE S.L.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/24/pdfs/BOE-B-2009-9030.pdf>

ELABORADOS MARUSIA S.L.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/30/pdfs/BOE-B-2009-9816.pdf>

CONSTRUCCIONES HERMANOS NUÑEZ DIEGO S.L.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/30/pdfs/BOE-B-2009-9817.pdf>

DISTRIBUCIONES HEVIA SOLAR Y ASOCIADOS S.L.

<http://www.boe.es/boe/dias/2009/03/30/pdfs/BOE-B-2009-9818.pdf>

LALANDI S.L.

Respecto aos efectos que a declaración de concurso produce sobre os contratos administrativos en execución, o artigo 67.1 da Lei 22/2003, de 9 de xullo, Concursal, remítenos á lexislación especial, isto é, a vixente en materia de contratación: art. 111 e 112 do TRLCAP ou 206.b e 207.5 da LCSP (segundo se trate de contratos anteriores ou posteriores á entrada en vigor da LCSP).

INFORME 29/2008, DA XCCA DA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE ARAGÓN SOBRE INTEGRACIÓN DA SOLVENCIA DO LICITADOR CON MEDIOS EXTERNOS

O Pleno da Xunta Consultiva de Contratación Administrativa da Comunidade Autónoma de Aragón, informa o seguinte:

" (...)

II. Interpretación das cuestións formuladas *secundum directivam*.

A consulta formula o alcance do artigo 52 da Lei 30/2007 de Contratos do Sector Público, en diante LCSP, relativo á "Integración da solvencia con medios externos" e pon en cuestión se esa posibilidade de integración refírese só á acreditación da solvencia técnica e profesional ou pode utilizarse tamén para acreditar a solvencia económica ou financeira, e en calquera caso se é unha figura aplicable para acreditar circunstancias "persoais" do licitador.

A redacción do artigo 52 é concisa e pola súa situación dentro do articulado da LCSP pode dar lugar a diversas interpretacións se se considera unicamente a súa dicción literal, ademais é un precepto cun contido novidoso no ordenamento xurídico español dos contratos públicos.

Non obstante o artigo 52 LCSP trae a súa causa directamente da trasposición da Directiva 2004/18/CE, a cal, á súa vez, regula esta cuestión nos artigos 47.2 e 48.2 como consecuencia da necesidade de incorporar a Xurisprudencia nesta materia do Tribunal de Xustiza das Comunidades Europeas, en diante TJCE, tal e como recoñece expresamente o considerando 45 da Directiva.

Polo tanto, se a interpretación da LCSP debe facerse en todo caso *secundum directivam*, máis aínda neste caso haberá que

acudir á Directiva 2004/18 e á Xurisprudencia do TJCE para delimitar cal é o ámbito de aplicación do artigo 52 LCSP.

III. Alcance da posibilidade de integrar a solvencia esixida nun procedemento de adxudicación con medios externos

O TJCE ditou tres sentenzas fundamentais sobre a cuestión da integración da solvencia por medios externos, cuxa doutrina como dixemos incorporou a Directiva 2004/18/CE. As sentenzas do 14 de abril de 1994 (asunto C-389/92) e do 18 de decembro de 1997 (asunto C-5/97), refírense á posibilidade de que unha sociedade pertencente a un hólding empresarial acredite a súa capacidade para os efectos da súa inscrición nunha lista oficial de contratistas clasificados ou de ser adxudicataria dun contrato público mediante os medios das súas filiais, sempre que demostre que ten efectivamente a súa disposición os devanditos medios para a execución dos contratos. Posteriormente a sentenza Holst Italia do 2 de decembro de 1999, asunto C-176/98 amplía a doutrina das sentenzas anteriores aos supostos nos que entre a empresa licitadora e a entidade coa que pretende completar a súa capacidade non existe un vínculo estrutural que lles una, senón unicamente compromisos de carácter comercial subscritos entre as partes.

De conformidade coa devandita Xurisprudencia o artigo 47 da Directiva relativo á "Capacidade económica e financeira" dispón: "1. En xeral, a xustificación da capacidade económica e financeira do operador económico poderá acreditarse por un ou varios dos medios seguintes:

a) *declaracións apropiadas de bancos ou, no seu caso, xustificante da existencia dun seguro de indemnización por riscos profesionais;*

b) *a presentación de balances ou de extractos de balances, no suposto de que a publicación destes sexa obrigatoria na legislación do país no que o operador económico estea establecido;*

c) *unha declaración sobre o volume global de negocios e, se é o caso, sobre o volume de negocios no ámbito de actividades de que é obxecto o contrato, correspondente como máximo aos tres últimos exercicios dispoñibles en función da data de creación ou de inicio das actividades do operador económico, na medida que se dispoña das referencias de dito volume de negocios.*

2. *No seu caso, e para un contrato determinado, o operador económico poderá basearse nas capacidades doutras entidades, independentemente da natureza xurídica dos vínculos que teña con elas. En tal caso, deberá demostrar ante o poder adxudicador que disporá dos medios necesarios, por exemplo, mediante a presentación do compromiso das devanditas entidades a tal efecto. "*

No mesmo sentido o artigo 48.2 referido á "Capacidade Técnica e profesional" despois de enumerar os medios admisibles, establece:

"Para un contrato determinado, o operador económico poderá basearse nas capacidades doutras entidades, independentemente da natureza xurídica dos vínculos que teña con elas. Deberá demostrar que disporá dos medios necesarios para a execución do contrato, por exemplo mediante o compromiso das devanditas entidades de poñer a disposición do operador económico os medios necesarios".

Da dicción literal destes preceptos dedúcese que sen lugar a dúbida, a integración da solvencia con medios externos á que se refire o artigo 52 LCSP é aplicable para acreditar tanto a solvencia técnica e profesional como a económica ou financeira e que a mención que se fai nese artigo aos medios para a execución do contrato non pode utilizarse para interpretalo restritivamente no sentido de que só a capacidade relativa aos medios materiais ou persoais necesarios para a execución do contrato poderá completarse coa achega dos medios doutras entidades. En canto á posibilidade de que se teña que entender que a integración da solvencia con medios externos non resulta aplicable cando se esixen requisitos referidos a circunstancias propias da empresa que poden entenderse como "persoalísimas", ben sexa a achega dunha declaración dunha entidade financeira sobre a solvencia económica do licitador ou a acreditación dunha determinada experiencia que son os supostos que se formulan como exemplos na consulta, é esta unha interpretación que non é conforme co tenor literal da Directiva, a cal nos artigos 47.2 e 48.2 refírese á acreditación da capacidade do licitador con medios externos sen establecer diferenzas. O apartado primeiro do artigo 47 enumera como medios para acreditar a solvencia económica ou financeira a declaración de solvencia formulada por un banco, a presentación de balances e a declaración sobre volume de negocio, medios todos eles que fan referencia a circunstancias relacionadas coa situación do licitador e non cos seus medios materiais ou persoais, e sobre eles permite no apartado segundo a integración de solvencia con medios externos.

Pola súa banda o artigo 48.1 indica entre outros os seguintes medios para acreditar a solvencia Técnica e profesional que fan referencia á experiencia da empresa:

"a) 1) presentación da lista das obras executadas no curso dos cinco últimos anos, avalada por certificados de boa execución para as obras máis importantes; estes certificados indicarán o importe, as datas e o lugar de execución das obras e precisarase se se

Xunta Consultiva
de Contratación Administrativa

DIRECCIÓN:

Edificio Administrativo San
Caetano, bloque 3
15781 Santiago de Compostela

TELÉFONO:

(981) 544947

FAX:

(881) 999555

CORREO ELECTRÓNICO

XCCAGalicia@xuntaeco.org

WEB:

www.economiaefacenda.org

SUXERENCIAS E COLABORACIÓN

As persoas interesadas en publicar neste boletín artigos relacionados coa materia de contratación pública ou comunicar algunha suxestión sobre contidos poden facelo a través do correo

XCCAGalicia@xuntaeco.org

(edición pechada o 07/04/09)

realizaron segundo as regras polas que se rexe a profesión e se elevaron normalmente a bo termo; se é o caso, os devanditos certificados serán comunicados directamente ao poder adjudicador pola autoridade competente;

II) presentación dunha relación das principais subministracións ou dos principais servizos efectuados durante os tres últimos anos, na que se indique o importe, a data e o destinatario, público ou privado. As subministracións e as prestacións de servizos demostraranse:

- cando o destinatario sexa un poder adjudicador, mediante os certificados expedidos ou visados pola autoridade competente;

- cando o destinatario sexa un comprador privado, mediante un certificado do comprador ou, a falta deste certificado, simplemente mediante unha declaración do operador económico”

Polo tanto na Directiva 2004/18 non existe a priori, ningunha restrición en relación aos medios nos que se pode completar a solvencia dunha empresa coa capacidade doutra, así despréndese tamén da Sentenza Holst Italia antes citada que se refire precisamente a un suposto no que se esixían como requisitos de solvencia un determinado volume de negocio e unha experiencia mínima en contratos similares, requisitos que segundo conclúe a sentenza un licitador poderá completar coa capacidade doutras entidades. Agora ben, hai que admitir que é difícil imaxinar a integración con medios externos nos supostos do artigo 47.1 parágrafos a) e b) da Directiva, traspostos ao ordenamento xurídico español no artigo 64.1 LCSP apartados a) e b) que se refiren á acreditación de solvencia mediante a achega de declaracións de entidades financeiras, xustificantes da existencia de seguro profesional, presentación de conta anuais ou de libros de contabilidade.

En calquera caso a Directiva indica expresamente que a admisibilidade da integración de solvencia con medios externos queda condicionada a que o licitador demostre que disporá dos medios necesarios para a execución do contrato. Nese mesmo sentido a xurisprudencia do TJCE fai fincapé en que corresponde á entidade adjudicadora comprobar que o licitador poderá efectivamente utilizar os medios de todo tipo que invocase, e que esa dispoñibilidade non se presume, polo que o órgano ao que corresponda apreciar a solvencia dos licitadores ou candidatos presentados a un procedemento de adjudicación deberá examinar minuciosamente as probas achegadas polo licitador ao obxecto de garantir á entidade adjudicadora que no período ao que se refire o contrato o licitador poderá efectivamente utilizar os medios de todo tipo invocados Hai que entender pois, a integración de solvencia con medios externos como unha posibilidade admisible unicamente cando quede totalmente garantida a execución do contrato sendo recomendable que nos pregos de cláusulas administrativas recóllase expresamente que se os licitadores acoden á posibilidade que lles brinda o artigo 52 LCSP, esixiráselles demostrar que para a execución do contrato disporán dos medios achegados a través doutra entidade mediante a exhibición do correspondente documento de compromiso e que en caso de resultar adjudicatario do contrato o licitador comprométese a executar este cos mesmos medios que achegara para acreditar a súa solvencia. Así mesmo, nestes supostos debería recollerse especificamente no contrato a devandita circunstancia, achegando os compromisos debidamente formalizados.

III.- CONCLUSIÓNS

I.- O artigo 52 LCSP relativo á “Integración da solvencia con medios externos” debe interpretarse de acordo coa Directiva 2004/18/CE e á xurisprudencia comunitaria e polo tanto hai que concluír que resulta admisible que un licitador utilice medios doutras entidades para acreditar tanto a solvencia técnica e profesional como a económica ou financeira.

II.- Calquera dos medios de acreditar a solvencia son susceptibles de ser integrados coa capacidade doutra entidade distinta ao licitador, sempre que quede acreditado que disporá destes se resulta adjudicatario do contrato.

Texto íntegro: [Informe 29/2008 Aragón](#)